

МАЛИГНИ ТУМОРИ – ОДАБРАНА ПОГЛАВЉА

УРЕДНИК
МИЛЕНА ИЛИЋ

Крагујевац, 2012.

МАЛИГНИ ТУМОРИ – одабрана поглавља

Уредник
МИЛЕНА ИЛИЋ

Прво издање 2012. године

Издавач
МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

За издавача
Проф. др Небојша Арсенијевић, декан

Рецензенти

Проф. др НЕБОЈША АРСЕНИЈЕВИЋ
Редовни професор за уже научне области Микробиологија и имунологија и
Основи онкологије Медицинског факултета у Крагујевцу

Проф. др БРАНИСЛАВ ТИОДОРОВИЋ
Редовни професор за ужу научну област Епидемиологија Медицинског
факултета у Нишу

Проф. др ЉИЉАНА МАРКОВИЋ-ДЕНИЋ
Редовни професор за ужу научну област Епидемиологија Медицинског
факултета у Београду

Проф. др АЛЕКСАНДАР ЂУКИЋ
Редовни професор за ужу научну област Патолошка физиологија Медицинског
факултета у Крагујевцу

Лектор
Бојана Радојевић

Коректура
Милан Милојевић

Штампа
ИНТЕРПРИНТ, Крагујевац

Тираж: 300 примерака

ISBN 978-86-7760-072-3

Copyright © Medicinski fakultet Univerziteta u Kragujevcu

Одлуком Комисије за издавачку делатност Медицинског факултета у Крагујевцу број 06/9440 од 06.12.2011. године одобрено је издавање ове књиге као монографије.

МАЛИГНИ ТУМОРИ

– ОДАБРАНА ПОГЛАВЉА

УРЕДНИК
МИЛЕНА ИЛИЋ

Крагујевац, 2012.

АУТОРИ (азбучним редоследом)

Проф. др Слободан Арсенијевић

Клиника за гинекологију и акушерство Клиничког центра у Крагујевцу,
Медицински факултет у Крагујевцу

Проф. др Љубиша Аћимовић

Клиника за хирургију Клиничког центра у Крагујевцу,
Медицински факултет у Крагујевцу

Мр сци др Александар Даговић

Центар за онкологију и радиологију Клиничког центра у Крагујевцу,
Медицински факултет у Крагујевцу

Проф. др Снежана Живанчевић Симоновић

Катедра за патолошку физиологију, Медицински факултет у Крагујевцу

Проф. др Милена Илић

Катедра за епидемиологију, Медицински факултет у Крагујевцу

Проф. др Слободан Јанковић

Служба за клиничку фармакологију Клиничког центра у Крагујевцу,
Медицински факултет у Крагујевцу

Проф. др Љиљана Мијатовић Теодоровић

Центар за нуклеарну медицину Клиничког центра у Крагујевцу,
Медицински факултет у Крагујевцу

Доц. др Слободанка Митровић

Служба за патолошку анатомску дијагностику Клиничког центра у Крагујевцу,
Медицински факултет у Крагујевцу

Доц. др Марина Петровић

Клиника за интерну медицину Клиничког центра у Крагујевцу,
Медицински факултет у Крагујевцу

Доц. др Зоран Протрка

Клиника за гинекологију и акушерство Клиничког центра у Крагујевцу,
Медицински факултет у Крагујевцу

Доц. др Мирослав Стојадиновић

Клиника за урологију, нефрологију и дијализу Клиничког центра у Крагујевцу,
Медицински факултет у Крагујевцу

266	3.6.5. Дијагноза карцинома мокраћне бешике	440
	3.6.6. Терапија карцинома мокраћне бешике	442
266	3.6.7. Карцином мокраћне бешике – преживљавање	448
267	3.6.8. Скрининг и рана детекција карцинома мокраћне бешике	449
270	3.6.9. Превенција карцинома мокраћне бешике	450
275	3.6.10. Литература	452
276	3.7. МАЛИГНИ ТУМОРИ ЈАЈНИКА	458
281	<i>Слободанка Митровић, Слободан Арсенијевић, Зоран Протрка</i>	
285	3.7.1. Морфо-физиолошке карактеристике јајника	458
300	3.7.2. Малигни тумори јајника - епидемиолошки показатељи	460
302	3.7.3. Малигни тумори јајника – класификација	463
303	3.7.4. Малигни тумори јајника - клиничка слика	481
305	3.7.5. Малигни тумори јајника – дијагностика	482
	3.7.6. Малигни тумори јајника – терапија	485
310	3.7.7. Малигни тумори јајника - преживљавање и прогностички фактори	485
310	3.7.8. Малигни тумори јајника – превенција	491
313	3.7.9. Малигни тумори јајника – скрининг	492
316	3.7.10. Литература	493
317	3.8. МАЛИГНИ ТУМОРИ ШТИТАСТЕ ЖЛЕЗДЕ	498
322	<i>Снежана Живанчевић Симоновић, Љиљана Мијатовић Теодоровић</i>	
325	3.8.1. Анатомија и хистологија штитасте жлезде	498
337	3.8.2. Увод	500
338	3.8.3. Малигни тумори штитасте жлезде - епидемиолошки показатељи	501
339	3.8.4. Клиничка слика и класификација	512
344	3.8.5. Дијагноза рака штитасте жлезде	517
348	3.8.6. Терапија рака штитасте жлезде	524
	3.8.7. Рак штитасте жлезде – преживљавање	538
348	3.8.8. Превенција рака штитасте жлезде	541
349	3.8.9. Скрининг за рак штитасте жлезде	541
351	3.8.10. Литература	543
356	4. ПРЕВЕНЦИЈА МАЛИГНИХ ТУМОРА	554
359	<i>Милена Илић</i>	
370	4.1. Увод	554
373	4.2. Примарна превенција	556
375	4.2.1. Превенција пушења	557
387	4.2.2. Превенција гојазности	560
388	4.2.3. Редовна физичка активност	562
	4.2.4. Правилна исхрана	563
398	4.2.5. Умерена потрошња алкохола	564
	4.2.6. Избегавање прекомерног излагања сунцу	565
398	4.2.7. Спречавање излагања факторима ризика на радном месту	566
402	4.2.8. Превенција малигнух тумора повезаних са инфективним агенсима	567
402	4.2.9. Превенција малигнух тумора повезаних са репродуктивним и сексуалним факторима	570
408	4.2.10. Додатне могућности у превенцији малигнух тумора	570
422	4.2.10.1. Хемиопревенција	571
423	4.2.10.2. Генетика и превенција малигнух тумора	573
426	4.3. Секундарна превенција	574
427	4.3.1. Скрининг	575
430	4.3.1.1.1. Скрининг за рак грлића материце	576
431	4.3.1.1.2. Скрининг за рак дојке	578
434	4.3.1.1.3. Скрининг за рак дебелог црева	579
	4.3.2. Рана дијагноза	584
434	4.4. Терцијарна превенција	585
435	4.5. Литература	587
435	5. ЗАКЉУЧАК	598
438	<i>Милена Илић</i>	

3.8. МАЛИГНИ ТУМОРИ ШТИТАСТЕ ЖЛЕЗДЕ

Снежана Живанчевић Симоновић, Љиљана Мијатовић Теодоровић

3.8.1. АНАТОМИЈА И ХИСТОЛОГИЈА ШТИТАСТЕ ЖЛЕЗДЕ

Штитаста жлезда (лат. *glandula thyroidea*) највећа је ендокрина жлезда (20 до 30 грама) у људском организму. Њен изглед је лептираст и чине је два лобуса, десни и леви (лат. *lobus dexter et sinister*), међусобно повезана средњим, истмичним делом (лат. *isthmus*) (слика 3.8.1). Димензије штитасте жлезде су: 2-4 cm (висина) x 6-7 cm (ширина) x 1-2 cm (дебљина). Величина штитасте жлезде зависи од узраста, пола, хормонског статуса и количине унетог јода (1, 2, 3). Локализована је у доњој трећини врата, испред тироидне хрскавице ларинкса (по којој је и добила назив) и предње стране трахеје. Између лобуса штитасте жлезде и трахеје пролази рекурентни живац (*n. laryngeus recurrens*).

Штитаста жлезда је један од најпрокрвљенијих органа људског тела. Васкуларизована је гранама спољашње каротидне артерије (од које потичу горње тироидне артерије) и поткључне артерије (доње тироидне артерије), а венска крв се дренира горњим и доњим тироидним венама. У строми штитасте жлезде налази се добро развијена мрежа лимфних судова, која прати тироидне артерије. Горњи и средњи делови жлезде дренирају се у унутрашње југуларне лимфне чворове, а доњи делови у паратрахеалне и претрахеалне лимфне чворове (3).

